

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Івженко О.О.,

*студент спеціальності право,
ВНЗ «Університет економіки та права “КРОК”», м. Київ, Україна,
e-mail: karosar8@gmail.com*

Корольова В.В.,

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін,
ВНЗ «Університет економіки та права “КРОК”», м. Київ, Україна,
e-mail: ViktoriyaV@krok.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>*

Пандемія COVID – 19 стала прикладом того, що не зважаючи на сучасний рівень медицини та можливостями моментального обміну інформацією, світ виявився не готовим до такого. Хвороба продовжує поширюватися, та забирати тисячі життів щоденно, Україна не стала винятком. Невід’ємність права на життя є одною з основних засад Конституції України, та покладає на державу обов’язок захищати життя людей [1, ст. 27].

Саме тому якісна, доступна та своєчасна медична допомога є невід’ємною частиною сучасного життя. Можливість попередити, своєчасно виявити та усунути загрозу здоров’ю щодня рятує тисячі людей, збільшує тривалість та якість їх життя. Нажаль, можливість вилікувати хворобу існує не завжди, цілий ряд захворювань так і залишається невиліковними. В таких випадках пацієнт потребує особливого догляду, а його родина підтримки, а саме паліативної допомоги.

Правову базу діяльності паліативної допомоги закладено в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров’я» в якому визначено базове поняття паліативної допомоги як комплекс заходів, спрямованих на полегшення фізичних та емоційних страждань пацієнтів, а також надання психосоціальної і моральної підтримки членам їх сімей, і гарантує безкоштовність її надання [2, ст. 35-4]. Відповідно до цього закону порядок надання паліативної допомоги та перелік медичних показань для її надання визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров’я.

Затвердження порядку надання паліативної допомоги міститься в Наказі МОЗ «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні» від 04.06.2020, в якому окрім організаційних моментів, також зазначені основні завдання, складові та принципи паліативної допомоги. Надання паліативної допомоги ґрунтується на принципах доступності, планування, безперервності та наступності, відповідно до побажань пацієнта щодо вибору місця лікування та місця смерті із забезпеченням можливості отримання куративного лікування паралельно із паліативною допомогою, з урахуванням етичного і гуманного ставлення до пацієнта та членів його сім’ї, інших осіб, що здійснюють догляд за пацієнтом, упродовж 7 днів на тиждень [3, п.4, р.2]. Також на відміну від попереднього наказу, що втратив чинність, цей наказ в своїх додатках містить

чіткі критерії визначення пацієнта та пацієнта дитячого віку, де вказаний перелік захворювань, станів, клінічних показників та розладів при яких особа потребує паліативної допомоги.

Важливою складовою паліативної допомоги є її забезпечення, оскільки не кожна людина має фінансову можливість забезпечити собі всі необхідні медикаменти та послуги спеціалістів. ЗУ «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» в своїх нормах гарантує повну оплату за рахунок коштів Державного бюджету України необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, пов'язаних з наданням паліативної допомоги [4, ч.1, ст. 4]. Надання медичних послуг та лікарських засобів за програмою медичних гарантій, пов'язаних з паліативною медичною допомогою та медичною реабілітацією, здійснюється за направленням лікаря, який надає первинну медичну допомогу, або лікуючого лікаря в порядку, передбаченому законодавством, крім випадків, коли згідно із законодавством направлення лікаря не вимагається [4, п.5, ст. 9].

Для максимальної реалізації своїх основних функцій, паліативна допомога має відповідати державному стандарту, який визначається наказом Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду», що містить вимоги та рекомендації з приводу організації надання соціальної послуги з паліативного догляду паліативним хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги [5, п.1, р.1]. Також в нормах цього наказу містяться критерії моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги з паліативного догляду та встановлена оцінка визначення ступеню індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги у наданні паліативної допомоги.

Навіть у Постанові Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» виокремлено стаціонарну паліативну допомогу дозволивши її здійснення на території регіону (адміністративно-територіальної одиниці), на якій встановлено “помаранчевий” рівень епідемічної небезпеки, не дивлячись на заборону проведення закладами охорони здоров'я планових заходів з госпіталізації [6, п. 5, ч.14].

Законодавча база з питань паліативної допомоги нараховує більше 29 нормативно правових актів, що утворило суттєву проблему, а саме відсутність єдиного нормативно правового акта, який об'єднає в собі норми, що регулюють діяльність паліативної допомоги, та за рахунок цього покращить їх систематизацію, що зробить паліативну допомогу зрозумілішою та більш доступною для пацієнтів та їх родин, що потребують цього.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 4. Ст.19.

3. Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні : Наказ Міністерство охорони здоров'я України від 04.06.2020 року. 2020. № 1308. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#Text>.
4. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19 жовтня 2017 року. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 5. Ст.31.
5. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29 січня 2016 року. 2016. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text>.
6. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. 2020. № 641. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vstanovlennya-karantinu-ta-zapr-641>.